

NOTĂ ANALITICĂ IPRE nr. 7/2024

O analiză a Programului „Satul European” - evoluție, finanțări și provocări operaționale

Autor: Elena BOLOCAN
Chișinău, 25 octombrie 2024

Analiza rezultatelor pentru anii precedenți, care a însoțit [Programul Satul European pentru anii 2024-2028](#), indică că **doar 36% din proiectele aprobate au fost finalizate în termenul limită de 12 luni**, ceea ce sugerează dificultăți în gestionarea și execuția proiectelor.

În ediția din 2022, au fost alocate **970 milioane** de lei din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL) pentru 492 de proiecte¹, cu o valoare totală de aproximativ 2 miliarde de lei. Totuși, nu există detalii suficiente privind sursele suplimentare de finanțare care ar acoperi diferența dintre fondurile alocate și valoarea proiectelor.

Aceste discrepanțe au scos în evidență necesitatea unei reevaluări comprehensive și stabilirea unei previzibilități în cea de-a doua ediție a Programului, pentru a asigura că resursele alocate sunt utilizate eficient și că obiectivele de dezvoltare locală sunt într-adevăr atinse.

Prezenta notă analitică a fost elaborată în cadrul proiectului IPRE „Analize Tematice a politicilor publice”, realizat cu susținerea Fundației Konrad

Adenauer (KAS) în Republica Moldova. Opiniile reflectate în prezenta publicație aparțin autorului și nu reflectă neapărat opinia KAS.

RECOMANDĂRI

1. Întărirea criteriilor de selecție și prioritizarea tipului de proiecte finanțate

În contextul în care și orașele pot beneficia de fonduri prin acest program, ar fi benefic să se prevadă criterii diferite pentru acestea și să poată beneficia direct și satele din împrejurimi, ce ar putea ajuta și la aspectul amalgamării acestora.

2. Consolidarea capacităților administrative la nivel local

Având în vedere că **57%** din toate proiectele aprobate în cadrul ediției I au fost incomplete sau au conținut erori la elaborarea documentației de proiect, este important să se promoveze un program de training pentru personalul primăriilor, axat pe utilizarea instrumentelor digitale și gestionarea eficientă a proiectelor.

3. Adaptarea termenelor de implementare

Termene extinse pentru proiectele mari de infrastructură și condiții speciale pentru proiectele urgente, pentru a asigura finalizarea cu succes a acestora.

4. Digitalizarea procesului de aplicare și administrare

Implementarea treptată a digitalizării procesului de aplicare prin motivarea autorităților de a utiliza adresele de email oficiale și semnăturile electronice, urmată de dezvoltarea unui sistem avansat pentru automatizarea și sistematizarea aplicărilor și evaluărilor, precum e-Calls PROSPECT aplicat la nivelul Uniunii Europene.

5. Transparență sporită

Publicarea rapoartelor detaliate cu includerea informațiilor despre costurile individuale ale fiecărui proiect aprobat în toate edițiile programului.

¹ În documentul Programului Național de Dezvoltare Locală „Satul European” pentru anii 2024-2028 sunt menționate 497 de proiecte aprobate. Totuși, pentru această analiză se va utiliza cifra de 492 de

proiecte, așa cum este publicată pe [site](#)-ul dedicat programului, unde sunt disponibile liste detaliate cu proiectele aprobate.

CONTEXT

Programul „Satul European” a fost inițiat de Guvernul Republicii Moldova în 2022, cu scopul de a sprijini dezvoltarea comunităților rurale. Acest program a venit ca răspuns la nevoia de îmbunătățire a condițiilor de trai în mediul rural, unde accesul la infrastructura de bază și la servicii publice este adesea limitat. Programul a urmărit finanțarea unor proiecte care să abordeze direct problemele locale, cum ar fi lipsa accesului la apă potabilă, iluminatul public ineficient, și infrastructura educațională și socială inadecvată.

Pentru a obține o imagine cuprinzătoare asupra implementării și eficienței Programului, analiza s-a concentrat pe aspecte-cheie, precum alocarea fondurilor, rata de implementare a proiectelor și capacitatea administrativă la nivel local. Principalele întrebări la care încearcă să răspundă această notă analitică sunt:

1. Cum afectează termenii de implementare și capacitatea administrativă succesul proiectelor finanțate?
2. Care este nivelul de digitalizare și transparență a programului?
3. Cum ar putea fi îmbunătățită performanța și sustenabilitatea Programului „Satul European” pe termen lung?

ALOCAREA FONDURILOR ȘI SURSELE DE FINANȚARE

Analiza fondurilor alocate

Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL) este principalul mecanism de finanțare pentru Programul „Satul European”. Acesta este constituit din alocațiile aprobate anual prin legea bugetului de stat. Acest fond urmărește să sprijine proiectele de dezvoltare regională și locală, concentrându-se pe îmbunătățirea infrastructurii și creșterea capacităților de dezvoltare economică la nivel local. FNDRL este gestionat de autoritatea de elaborare a politicii de dezvoltare regională, cu aprobarea Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și

Locale. Distribuirea fondurilor se realizează prin planuri anuale de finanțare, care sunt supuse aprobării de către Guvern.

Pe lângă fondurile din bugetul de stat, FNDRL poate beneficia de cofinanțare din partea partenerilor internaționali în urma modificărilor la HG nr.152/2022 operate în 2023. Aceasta include granturi și asistență tehnică din partea organizațiilor internaționale și a altor guverne, care sprijină proiecte specifice de dezvoltare (alineatul I, art. 4). Modificările sus-menționate au intrat în vigoare pe 14 decembrie 2023, pe când pe 23 martie 2023, guvernul României a [alocat](#) 25 milioane de euro pentru implementarea a 58 de proiecte din cadrul programului. Această extindere retroactivă a surselor de finanțare poate sugera o potențială lipsă de planificare financiară detaliată de la început, în același timp evidențiind importanța unor planuri de finanțare mai solide înainte de lansarea inițiativelor mari de dezvoltare.

Tabel 1. Alocarea fondurilor și valoarea totală a proiectelor aprobate

Ediție	Număr de proiecte aprobate	Alocări din bugetul de stat prin FNDRL	Valoarea totală a proiectelor aprobate
Ediția I (2022)	492 proiecte	970 mln. de lei	2 mlrd. de lei
Ediția II (2024)	612 proiecte	2,5 mlrd. de lei	2,8 mlrd. de lei

O analiză detaliată a alocărilor de fonduri arată discrepanțe între suma totală alocată și valoarea efectivă a proiectelor aprobate în ediția din 2022. Anunțul guvernului din 2023 privind utilizarea unei părți din asistența nerambursabilă primită de la guvernul României pentru 58 de proiecte din ediția 2022 și modificările ulterioare ale HG pentru a permite finanțări externe, sugerează că această strategie de acoperire a deficitului a fost dezvoltată ulterior, pe măsură ce au devenit disponibile resurse suplimentare. În contrast, pentru ediția din 2024, structura de finanțare este mai bine definită și prevede surse clare de finanțare, expuse în Programul [sus-menționat](#).

Transparență și accesibilitatea informațiilor

O provocare în ceea ce privește ediția „Satul European Expres” constă în lipsa unor informații detaliate în documentația publicată pe [site-ul oficial](#) al programului, spre deosebire de alte ediții. Lansată în apropierea alegerilor locale din 2023, această ediție este prezentată ca un răspuns rapid la nevoile comunităților. Totuși, lipsa detaliilor și a transparenței în documentele publicate poate genera confuzii cu privire la obiectivele sale, mai ales în contextul întârzierilor deja înregistrate în implementarea proiectelor din ediția anterioară.

De asemenea este depistată o lipsă de transparență în raportarea costurilor și alocărilor financiare pentru fiecare proiect aprobat în toate edițiile Programului. Listele de proiecte aprobate publicate de pe site-ul Programului nu includ detalii despre costurile individuale ale proiectelor, iar în ghidurile de aplicare se indică doar costul maxim eligibil per categorie de proiect. Aceasta împiedică o analiză a modului în care sunt utilizate fondurile și face dificilă evaluarea eficienței cheltuielilor publice.

Chiar dacă denumirea Programului este „Satul European”, și orașele sunt eligibile pentru finanțare. În **Ediția I** a programului, din totalul de 492 de proiecte aprobate, 36 au fost localizate în orașe, ceea ce reprezintă aproximativ 7% din proiecte (Fig. 1). În **Ediția II**, din totalul de 612 proiecte aprobate, 39 au fost localizate în orașe, păstrând o proporție aproape similară, de 6.4%.

În contextul în care și orașele pot beneficia de fonduri prin acest program, ar fi benefic să se prevadă criterii diferite pentru acestea ca să poată beneficia direct și satele din împrejurimi, ce ar putea ajuta și la aspectul amalgamării acestora. Stipularea unor criterii concrete pentru colaborare cu satele adiacente, poate maximiza sustenabilitatea programului și impactul proiectelor prin colaborarea dintre autoritățile rurale și urbane.

Este esențial să fie clarificate aspectele legate de transparență și accesibilitatea informațiilor privind ediția „Satul European Expres”, în special în ceea

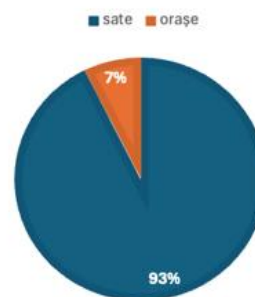
ce privește alocarea fondurilor și obiectivele programului.

Comunicarea publică mai detaliată și rapoartele de implementare care să includă costurile individuale ale proiectelor pot contribui la o mai bună gestionare a așteptărilor și la creșterea încrederii publice.

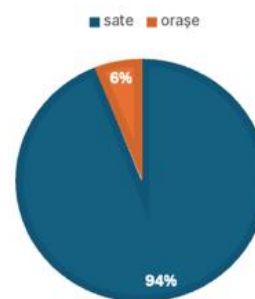
Definirea mai clară a rolului orașelor și satele lor învecinate, precum și implicarea partenerilor internaționali în sprijinirea programului, ar putea consolida imaginea de transparență și eficiență a „Satului European”.

Figura 1. Distribuția proiectelor aprobate în cadrul Programului „Satul European” între sate și orașe

NUMĂRUL DE PROIECTE APROBATE - EDIȚIA I (2022)

NUMĂRUL DE PROIECTE APROBATE - EDIȚIA II (2024)

Sursa: Grafic realizat de autoare folosind datele [publicate](#) în listele proiectelor aprobate.

SELECȚIA PROIECTELOR ȘI CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ

Procesul de selectare a proiectelor pentru finanțare

Programul „Satul European” a fost structurat sub forma unui concurs pentru a crea un proces de selecție care să permită finanțarea proiectelor cu un impact durabil asupra comunităților rurale. Pentru a înțelege gradul de competitivitate și aprobare în cadrul concursului, tabelul de mai jos (tab. 2) ilustrează datele privind numărul de dosare depuse, proiectele aprobate și rata de aprobare în cadrul a două ediții ale Programului „Satul European” (2022, Expres 2023 și 2024). Aceste informații sunt importante pentru a vizualiza atât cererea de finanțare din partea autorităților locale, cât și eficiența procesului de selecție.

Prin analizarea acestor date, se poate observa tendința de evoluție a programului în ceea ce privește interesul comunităților locale și capacitatea de a aproba proiectele care respectă criteriile de eligibilitate. În plus, rata de aprobare oferă indicii despre cât de competitiv a fost programul în fiecare ediție și despre modul în care s-au alocat resursele financiare disponibile.

Tabel 2. Rata de aprobare a dosarelor în cadrul Programului „Satul European”

Ediția	Dosare Depuse	Dosare Aprobate	Rata de Aprobare(%)
Ediția I (2022)	748	492	65.7%
Ediția Expres (2023)	680	399	58.7%
Ediția II (2024)	896	612	68.3%

Sursa: Tabel realizat de autoare folosind datele publicate pe [site-ul ONDRL](#)

Capacitatea administrativă

Un factor care poate afecta capacitatea autorităților locale de a fi acceptate în concurs și de a obține finanțare în cadrul Programului „Satul European”, este capacitatea limitată a comunităților locale de a scrie și gestiona proiecte de calitate. Faptul că [57%](#) din toate proiectele aprobate în cadrul ediției I au fost incomplete sau au conținut erori la elaborarea documentației de proiect, reflectă o realitate în care multe comunități locale nu au expertiza necesară pentru a pregăti proiecte complexe la standarde europene.

TERMENELE DE IMPLEMENTARE ȘI RATA DE COMPLETARE A PROIECTELOR

În cadrul Programului „Satul European”, termenul de implementare a proiectelor a fost stabilit pentru a asigura că beneficiile sunt livrate comunităților într-un interval de timp rezonabil. Ghidurile de concurs pentru edițiile I (2022) și II (2024) au prevăzut o perioadă de implementare standard de 12 luni, cu posibilitatea extinderii la 18 luni în cazuri justificate, cu aprobarea autorităților competente. Pentru Ediția Expres (2023), termenul de implementare a fost mult mai scurt, fiind stabilit la 6 luni, reflectând natura acestor proiecte care au fost concepute pentru a avea un impact mai rapid.

Conform datelor din [Programul](#) Național de Dezvoltare Locală „Satul European” pentru anii 2024-2028, doar 36% (179 de proiecte) din proiectele aprobate în cadrul ediției I au fost finalizate în termenul standard de 12 luni. Acest lucru ne prezintă că, deși un număr semnificativ de proiecte au fost implementate până la sfârșitul anului 2023, multe dintre ele au depășit termenul inițial.

Pentru restul de 64% dintre proiectele ediției I, a fost necesară o prelungire a termenului de implementare cu încă 6 luni pentru a asigura finalizarea activităților. Aceasta sugerează că complexitatea proiectelor sau alți factori neprevăzuți au contribuit la depășirea termenului stabilit, indicând necesitatea unor ajustări ale

termenelor în funcție de complexitatea și specificul fiecărui proiect.

Tipurile de proiecte finanțate în diverse domenii

În toate edițiile Programului „Satul European”, diversitatea proiectelor finanțate a permis abordarea unei game variate de necesități la nivel local. O analiză comparativă (Tab. 3) a modului în care au evoluat tipurile de proiecte aprobate între Ediția I (2022) și Ediția II (2024) indică o tendință de extindere a categoriilor de proiecte. De asemenea, se observă o creștere a numărului de proiecte aprobate în sectoare mai inovatoare, cum ar fi eficiența energetică și utilizarea resurselor regenerabile. Comparativ cu ediția I, care s-a concentrat preponderent pe infrastructura de bază, ediția a II-a a inclus mai multe proiecte pentru energie regenerabilă și eficiență energetică, reflectând un interes în creștere pentru modernizarea comunităților rurale în direcția unui consum energetic sustenabil.

NECESITATEA DIGITALIZĂRII PROCESULUI DE APLICARE

Procesul de depunere a dosarelor

Procesul de aplicare pentru finanțare în cadrul Programului „Satul European” se desfășoară în format fizic, generând provocări administrative și logistice, atât pentru autoritățile locale, cât și pentru Oficiul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală. Dosarele de aplicare, care includ documente justificative, planuri de proiect și estimări de costuri, sunt adesea voluminoase și ocupă spații considerabile de depozitare, impunând o sarcină administrativă grea atât pentru aplicanți, cât și pentru evaluatori.

Aplicanții trebuie să pregătească documentația în format fizic, să o organizeze corespunzător și să o depună personal la sediile regionale ale ONDRL. După depunere, documentele sunt analizate manual, ceea ce implică un consum mare de timp și resurse umane. Procedura include verificarea conformității cu criteriile de eligibilitate, evaluarea proiectelor și comunicarea ulterioară cu aplicanții pentru clarificări sau documente suplimentare.

Opțiune digitală de dragul bifei

În ghidul de aplicare, dar și pe [site](#)-ul dedicat Programului, totuși se indică o opțiune de aplicare în format electronic: *Cu titlu de pilot se admite depunerea dosarelor în format electronic la adresa de [e-mail](#) a ONDRL.* În același timp, această metodă de trimitere a documentelor prin e-mail nu oferă suficientă securitate pentru a garanta că dosarele provin de la entități autorizate, precum primăriile, care [deseori](#) nu dețin e-mailuri oficiale bine gestionate. Iar prevederile din ghid pot descuraja aplicanții să folosească această metodă întrucât instrucțiunile menționează despre necesitatea documentelor confirmative de „a fi doar scanate de pe cele originale, cu semnăturile olografe ale tuturor actorilor (autorități și entități) implicați în procesul de elaborare, avizare și verificare a documentației de proiect și de deviz. În acest sens **aplicanții trebuie să conștientizeze provocările la digitalizarea (scanarea) documentației tehnice**, care se caracterizează prin volum masiv și format neordinar al suportului de hârtie (planșe și scheme în format A3, A2, A1, etc)”.

Aplicările în format electronic necesită o sistematizare adecvată, astfel încât să poată fi asigurate nu doar trasabilitatea și autentificarea dosarelor, ci și securitatea și integritatea întregului proces.

În prezent, ONDRL nu utilizează un software dedicat pentru aplicarea și evaluarea proiectelor, ceea ce sugerează că toate evaluările sunt realizate manual. Proiectanții și alte părți terțe implicate în dezvoltarea și aplicarea proiectelor în continuare pregătesc documentația pe suport de hârtie. Această practică nu numai că implică resurse și timp, dar și limitează capacitatea de a analiza și monitoriza eficient proiectele. Există o nevoie clară de modernizare și adoptare a unor soluții care să sprijine întregul proces de aplicare și evaluare.

Tabel 3. Numărul de proiecte aprobate în funcție de măsurile de intervenție

Măsura	Numărul de Proiecte (Ediția I 2022)	Numărul de Proiecte (Ediția II 2024)
Măsura 1.1. Construcția/extinderea/reabilitarea/modernizarea sistemelor de alimentare cu apă, de epurare a apei și de canalizare, destinate obiectivelor publice de interes local	152 (30,89%)	223 (36,43%)
Măsura 1.2 Instalarea iluminatului public	43 (8,74%)	57 (9,31%)
Măsura 1.3 Elaborarea planurilor urbanistice generale	35 (7,11%)	-
Măsura 2.1 Construcția, renovarea/reabilitarea clădirilor publice, inclusiv prin măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice (creșterea performanței energetice) a clădirilor publice	120 (24,39%)	128 (20,91%)
Măsura 2.2 Instalarea sistemelor de producere și furnizare a energiei folosind resurse regenerabile	8 (1,63%)	30 (4,9%)
Măsura 2.3 Construcția, reconstrucția edificiilor sportive, inclusiv a edificiilor destinate dezvoltării serviciilor sociale destinate populației din grupurile social vulnerabile (centre de îngrijire pentru copii, persoane în etate și persoane cu necesități speciale), inclusiv a infrastructurii medicale	71 (14,43%)	104 (16,99%)
Măsura 2.4 Restaurarea / reabilitarea / reconstituirea / conservarea monumentelor / structurilor istorice specifice pentru arhitectura rurală tradițională într-o anumită zonă, destinate unor scopuri publice, inclusiv monumente de for public	52 (10,57%)	70 (11,43%)
Măsura 3.1 Creșterea capacităților de valorificare a surselor de finanțare a proiectelor investiționale finanțate alocate din sursele partenerilor de dezvoltare. (Nota autoarei: din cele 11 proiecte aprobate în cadrul acestei măsuri, 4 vizează reabilitarea clădirilor culturale, precum și îmbunătățirea infrastructurii locale. Celelalte proiecte se concentrează pe implicarea civică și cooperarea economică.)	11 (2,24%)	-
Total	492	612

Sursa: Tabel realizat de autoare folosind listele publicate pe site-urile [ONDRL](#) și [MIDR](#)

CONCLUZII

Analiza Programului „Satul European” pentru perioada 2022-2024 a evidențiat atât realizări notabile, cât și provocări semnificative.

Programul a reușit să sprijine o gamă largă de proiecte esențiale pentru dezvoltarea infrastructurii rurale, contribuind astfel la îmbunătățirea condițiilor de trai în multe comunități.

Totuși, implementarea proiectelor a întâmpinat dificultăți, în mare măsură din cauza capacității administrative limitate, a termenelor scurte de implementare și a proceselor birocratice complicate.

RECOMANDĂRI

1. Întărirea criteriilor de selecție și prioritizarea tipului de proiecte finanțate

Pentru a maximiza valoarea publică a Programului „Satul European,” proiectele ar trebui evaluate nu doar pe baza eligibilității, ci și în funcție de capacitatea lor de a adresa nevoile critice ale comunităților și de a genera un impact economic și social sustenabil pe termen lung. Autoritățile locale ar trebui să prioritizeze proiectele care vizează nevoile fundamentale, cum ar fi accesul la apă potabilă și sisteme de canalizare, înainte de a aloca fonduri pentru proiecte secundare, cum ar fi renovarea caselor de cultură. În plus, este necesară clarificarea rolului orașelor în program prin stipularea criteriilor clare de colaborare a acestora cu zonele rurale. Acest lucru va asigura sustenabilitatea programului și va crește impactul proiectelor prin colaborarea dintre autoritățile locale și urbane.

2. Consolidarea capacităților administrative la nivel local

În contextul în care 57% din toate proiectele aprobate în cadrul ediției I au fost incomplete sau au conținut erori la elaborarea documentației de proiect, este important să se promoveze un program de training pentru personalul primăriilor, axat pe utilizarea instrumentelor digitale și

gestionarea eficientă a proiectelor. Acest tip de sprijin ar crește competențele administrative, dar și nivelul de pregătire a acestora pentru accesarea fondurilor europene, ca și în cazul programelor la nivelul UE, precum Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), finanțat prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

3. Adaptarea termenelor de implementare

Din rezultatele expuse în Programul Național de Dezvoltare Locală „Satul European” pentru anii 2024-2028 (menționate în capitolul 2), se observă necesitatea unei abordări flexibile în stabilirea termenelor de implementare, ajustându-le în funcție de complexitatea și specificul fiecărui proiect. Aceasta ar putea include termene extinse pentru proiectele mari de infrastructură și condiții speciale pentru proiectele urgente, pentru a asigura finalizarea cu succes a acestora. În plus, pentru a simplifica procedurile de aplicare și implementare ale programului, este esențial să fie organizate discuții regulate cu toți actorii implicați, inclusiv proiectanți, primari și alte părți interesate, în timpul elaborării ghidurilor de implementare.

4. Digitalizarea procesului de aplicare și administrare

Crearea unei soluții digitale pentru depunerea dosarelor ar contribui semnificativ la simplificarea procesului de aplicare în cadrul Programului „Satul European”, oferind aplicanților posibilitatea de a depune documentele online, de a monitoriza progresul aplicațiilor și de a comunica eficient cu evaluatorii din cadrul ONDRL. Pentru a implementa această soluție, este esențială o coordonare eficientă între toate părțile terțe implicate în dezvoltarea și evaluarea dosarelor de aplicare.

Ca primă etapă, se pot introduce măsuri accesibile pentru a facilita tranziția către digitalizare. Un prim pas ar putea fi includerea instrucțiunilor clare în ghidul de aplicare pentru depunerea dosarelor în format electronic, prin trimiterea acestora la o adresă de e-mail a ONDRL dedicată concursului. De asemenea, pentru a stimula utilizarea

canalelor oficiale de comunicare, ar fi util ca ghidul să menționeze prioritatea acordată autorităților care utilizează adresa electronică oficială a instituțiilor aplicante, conform *Regulamentului privind serviciile sistemului de poștă electronică al autorităților administrației publice*. Un alt element important este faptul că toate dosarele trebuie să fie semnate electronic pentru a asigura autentificarea și integritatea documentelor.

Odată ce autoritățile locale vor adopta aceste măsuri de bază pentru digitalizare, următorul pas ar putea fi dezvoltarea unui sistem avansat, care să automatizeze și să sistematizeze întregul proces de aplicare și evaluare. Un exemplu în acest sens este platforma e-Calls PROSPECT, utilizată pentru simplificarea accesului la oportunitățile de finanțare ale UE. Această platformă permite entităților eligibile, cum ar fi autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale și entitățile private, să gestioneze eficient depunerea cererilor de finanțare.

Implementarea unei soluții digitale eficiente va îmbunătăți considerabil transparența, securitatea și eficiența procesului de aplicare în cadrul Programului „Satul European”, reducând în același timp volumul de muncă administrativ și costurile asociate.

5. Transparență sporită

Pentru a îmbunătăți transparența în cadrul Programului, este esențial să se comunice în mod detaliat sursele de finanțare disponibile, precum și modul în care acestea sunt utilizate pentru implementarea proiectelor. O astfel de abordare ar elimina confuziile legate de contribuțiile naționale și externe și ar asigura o mai bună gestionare a așteptărilor publicului și a partenerilor internaționali.

Primul pas către o transparență sporită ar fi publicarea unor rapoarte detaliate care să includă informații despre costurile individuale ale fiecărui proiect aprobat, în toate edițiile programului. Aceste informații ar trebui prezentate într-un format accesibil și actualizat periodic pe platformele oficiale ale programului, oferind cetățenilor și aplicanților o imagine clară a modului în care sunt alocate fondurile.

În plus, este important să se diferențieze clar între fondurile alocate de la bugetul de stat și contribuțiile din surse externe, cum ar fi fondurile europene sau granturile internaționale. Prin evidențierea rolului specific pe care fiecare sursă de finanțare îl joacă în realizarea obiectivelor programului, se poate contribui la creșterea încrederii publicului în corectitudinea și eficiența procesului de finanțare a programului.

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) a fost înființat în martie 2015 în calitate de centru de analiză și cercetare (eng.: think-tank) independent, non-profit și apolitic. Misiunea IPRE este de a accelera integrarea europeană a Republicii Moldova prin promovarea reformelor sistemice, sporirea democrației participative și consolidarea rolului cetățenilor în procesele decizionale la nivel național și local.

IPRE este membru al Platformei Naționale a Forumului Societății Civile a Parteneriatului Estic (www.eap-csf.eu), co-inițiator al Forumului Think-Tank al Parteneriatului Estic lansat în 2017 la Chișinău, membru al Rețelei de Think Tanks privind Parteneriatul Estic lansat în 2020 (EaP Think Tank Network), membru al Rețelei OSCE de Think Tanks și Instituții Academice (<https://osce-network.net/>) și membru asociat al SELDI - www.seldi.net).

Adresa: Str. București 90, of. 20
Chișinău, MD-2001, Republica Moldova
Tel.: + 373 22 788 989
E-mail: info@ipre.md
Web: www.ipre.md

